

9. Strassmann P.A. How E-Business Affects Knowledge Capital / P. A. Strassmann // Knowledge Management Magazine. – 2000. – November.
10. Yogesh M. Business Process Redesign: An Overview / M. Yogesh // IEEE Engineering Management Review. – 1998. – Vol. 26. – No. 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmbook.com/bpr.htm>.

Духновская Л. Н.
Казанивская Е. Т.

Национальный университет пищевых технологий

ВЫГОДЫ И РИСКИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ АУТСОРСИНГА И АУТСТАФФИНГА В БУХГАЛТЕРСКОМ УЧЕТЕ

Резюме

Исследованы вопросы порядка проведения аутсорсинга и аутстаффинга на предприятиях. Проанализированы выгоды и риски при использовании этих схем. Приходится рассмотреть возможность их использования в части предоставления услуг по бухгалтерскому учету.

Ключевые слова: аутсорсинг, аутстаффинг, бухгалтерский учет, ответственность, оптимизация, выгода, риск, персонал.

Dukhnovska L. M.
Kazanivska O. T.

National University of Food Technologies

THE BENEFITS AND RISKS OF OUTSOURCING AND OUTSTAFFING IN ACCOUNTING

Summary

The question of procedure of outsourcing and Outstaffing enterprises. Analysis of the benefits and risks of using these schemes. We have the possibility of their use in the provision of accounting.

Key words: outsourcing, outstaffing, accounting, responsibility, optimization, profit, risk personnel.

УДК 657.421

Качмар О. В.

Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України
«Бережанський агротехнічний інститут»

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Стаття присвячена дослідженню сутності інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку. Визначено основні вимоги до інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку та дано їх характеристику. Наведено основні джерела інформації для забезпечення системи бухгалтерського обліку, вказано їх переваги і недоліки. Побудовано модель інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку підприємства.
Ключові слова: бухгалтерський облік, інформаційне забезпечення, організація обліку, обліковий процес, інформація, бухгалтер.

Постановка проблеми. У нових умовах господарювання підприємства повинні оперативніше реагувати на інформацію, що надходить з внутрішніх підрозділів і зовнішніх джерел. Потреба в розширенні обсягу та змісту такої інформації постійно зростає. Відповідно до цього адекватне відображення господарських операцій у системі бухгалтерського обліку та звітності, правильне визначення фінансових результатів, повна і достовірна інформація про доходи і витрати – неодмінні умови успішного управління підприємством, запорука його ефективної діяльності в конкурентному середовищі. Обліковий процес потребує належної організації за всіма ділянками. При цьому особливого значення набуває організація інформаційного забезпечення обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок в дослідження проблем організації обліку суб'єктів господарювання внесли науковці Ф.Ф. Бутинець, В.М. Жук, Т.П. Карпова, О.П. Кундря-Висоцька, В.С. Лень, Р.Е. Остро-

верха, М.С. Пушкар, В.В. Сопко, Л.К. Сук, а питання удосконалення та забезпечення якості інформації бухгалтерського обліку відображено в дослідженнях сучасних вітчизняних вчених: Р.Ф. Бруханського, П.М. Гарасима, Г.П. Журавля. Однак існує ще низка питань, пов'язаних з організацією інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку, які потребують детальнішого вивчення.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. На сучасному етапі потребує більш глибокої систематичної наукової деталізації дослідження вимог до організації інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку, визначення основних джерел інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення сутності інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку, основних вимог до нього та побудова моделі організації інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку.

Виклад основного матеріалу. Важливою складовою загальної інформаційної системи підприємства є облікова інформація, яку забезпечує бухгалтерський облік шляхом виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення та передачі інформації про діяльність підприємства користувачам для прийняття рішень. Ця сутність бухгалтерського обліку була затверджена Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [5]. Таким чином, основним об'єктом обліку є інформація (облікова).

Термін «інформація» за своєю сутністю є абстрактною дефініцією, якій властиві різноманітні альтернативні значення залежно від обраного контексту. Латинською поняття «informatio» трактується у декількох найбільш поширених значеннях: виклад фактів; тлумачення; роз'яснення; ознайомлення. Найбільш узагальнено зміст категорії «інформація» формує філософія – як відображення реального світу. З середини ХХ століття інформація є загальнонауковим поняттям, але до цих пір у науковій сфері воно залишається вкрай дискусійним. Фундатором теорії інформації вважається американський вчений Клод Шеннон, який трактував інформацію як комунікацію в процесі усунення невизначеності. Для позначення змісту, отриманого із зовнішнього світу в процесі нашого пристосування до нього, використовував поняття інформації американський вчений Норберт Вінер. Англійський філософ Вільям Росс Ешбі термін «інформація» розумів як передачу різноманітності, а французькі науковці Абраам Моль і Леон Бріллюен відповідно як міру складності структур і як міру хаосу в системі. Австрійський економіст Фріц Махлуп трактував інформацію як процес передачі знань, сигналу чи повідомлення [10, с. 23]. Зважаючи на глибину змісту та багатоаспектність характеристик дефініції «інформація», сучасна наука і практика досі не сформувала загальноприйнятого визначення цього терміну. Згідно Закону України «Про інформацію» №2658-ХІІ від 2 жовтня 1992 року з врахуванням останніх змін і доповнень від 3 липня 2012 року «інформація – це будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді» [6].

На певній стадії облікового процесу облікова інформація є метою, результатом вирішення одного облікового завдання, і разом з тим її використовують для розв'язання іншого облікового завдання. На цій стадії така облікова інформація для наступного облікового завдання виступає як інформаційне забезпечення його розв'язку.

Загальне визначення і склад інформаційного забезпечення організації обліку мають особливості, зумовлені його специфікою.

На думку О.П. Кундрі-Висоцької «інформаційне забезпечення – це динамічна система одержання, оцінки, опрацювання, зберігання та передачі даних в обліковий, аналітичний та контрольний процес для прийняття управлінських рішень» [2, с. 197].

Відомий вчений В.В. Сопко вважає, що інформаційне забезпечення обліку – це сукупність вхідних даних, бази даних, їх обробки та отримання вихідної інформації [9, с. 358].

Згідно із принципами цілісності, реєстрації, безперервності, ідентифікації у системі обліку слід реєструвати показники, що впливають на процеси господарювання. При цьому слід запобігати роботі над так званою надлишковою інформацією (без якої цілком можна обійтися, випадковою, зібраною

для архіву тощо), яка лише здорожчає і загрожує облік, уповільнює одержання дійсно необхідної інформації. Крім того, витрати на реєстрацію не повинні перевищувати економічного ефекту від управлінських рішень, одержаних за рахунок заново одержаних показників [8, с. 33], тобто склад облікових показників повинен бути оптимальним як за обсягами, так і за змістом. Висока потреба системи бухгалтерського обліку в її інформаційному забезпечення висуває до нього ряд вимог (табл. 1).

Таблиця 1
Вимоги до інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку*

Вимоги	Характеристика
Цілеспрямованість, релевантність	орієнтує на конкретні цілі та завдання, дозволяє отримувати відомості в точній відповідності з сформульованими вимогами і уникнути роботи з непотрібними даними
Сконцентрованість	при формуванні показників вибираються лише істотні ознаки, що характеризують господарські операції або процеси
Достовірність	забезпечення адекватності показників фактам господарського життя, адже «відсутність достовірності спричиняє хаос»
Багатократність використання	багаторазове використання інформації у декількох облікових процедурах, а також їх застосування для аналізу та контролю
Аналітичність	здатність показників, зафіксованих у документах, формувати ще й виведену, похідну, розрахункову додаткову інформацію
Свочасність	забезпечення оперативного прийняття ефективних управлінських рішень адміністрацією
Відносна повнота	інформація забезпечує вирішення облікових завдань, поставлених керівництвом, тому облікові ревізії поділяють на суттєві, які обліковують, і несуттєві, які не обліковують
Хронологічність	реєстрація фактів господарського ЖИТТЯ у суворій послідовності їх здійснення і мінімізація часу між моментами проведення господарської операції та реєстрацією показників
Системність	зв'язок і координованість показників первинного обліку з показниками аналітичного і синтетичного обліку та звітності

*Джерело: узагальнено автором на основі [4, с. 165-166]

Під дією суб'єктивних чинників втрачається достовірність, об'єктивність інформації та зростає вірогідність її викривлення, що може привести до її неправдивості. Зменшити вплив суб'єктивних чинників на формування інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку можна за рахунок таких чинників:

1) вибору оптимальної методології і методики обліку кожного об'єкта господарювання у відповідності із вимогами нормативних документів;

2) максимально можливої деталізації інформації, її аналітичного розкладання за різними обліковими ознаками (горизонтальною, вертикальною та фасетною класифікацією). Для контролю за збереженням цінностей та оптимального управління підприємством необхідно розробити канали інформаційних потоків (напрямки аналітичного обліку), які б забезпечували формування детальної інформації щодо наявності кожного об'єкта обліку та результатів господарювання у розрізі як структурних підрозділів, так і матеріально-відповідальних осіб;

3) синтетичного узагальнення економічної інформації у грошовому вимірнику, у єдиній грошовій одиниці та її зіставлення із показниками

Рис. 1. Джерела інформації для забезпечення системи бухгалтерського обліку*

*Джерело: узагальнено автором на основі [3, с. 18]

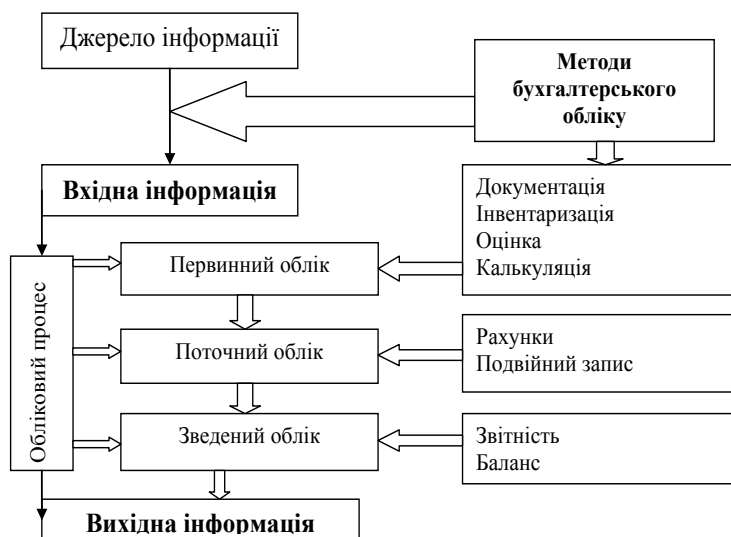

Рис. 2. Модель організації інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку підприємства*

*Джерело: власна розробка автора

аналітичного обліку. Синтетичне узагальнення облікової інформації є процесом зворотнім аналітичному розкладанню, тому необхідно визначити проміжні рівні у процесах деталізації та узагальнення інформації, тобто рівні звірки аналітичного і синтетичного обліку.

Інформацію для забезпечення системи бухгалтерського обліку можна отримувати з багатьох джерел, перелік яких наведено на рис. 1.

Всі джерела інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку мають право на існування. Однак використання одного джерела обмежувати не слід, тому що кожне джерело має як переваги, так і недоліки. Визначальними факторами при виборі способів отримання інформації є її ціна, своєчасність та повне задоволення вимог системи бухгалтерського обліку.

Джерелом інформації є передусім паперовий документ, проте можна використовувати різні електронні носії інформації. Обов'язковою умовою в інформаційному забезпеченні є юридично повноцінне оформлення первинних даних, одержання яких має бути організоване відповідно до поставленої мети, яка й зумовлює їх оцінку та відбір.

Незважаючи на зростання попиту на облікову інформацію, головною метою є не збільшення обсягів інформації взагалі, а збільшення обсягів інформації високої якості. Фактори, що впливають на якість інформації, можна поділити на такі групи:

- національні – це певні національні особливості формування облікової інформації та вимог, що висуваються до неї;

- політичні – фактори впливу на якість інформації політики країни, яка визначає структуру економіки і, відповідно, підходи до якості. Наприклад, за планової економіки якість інформації визначалась з орієнтацією на виробника, а за ринкової економіки вона переорієнтувалася на користувача;

- технічні – якість інформації залежить від технічного рівня її виробництва. Розвиток інформаційних технологій дозволяє значно покращувати якість інформації;

- економічні – якість інформації тісно пов'язана із її споживчою вартістю, як вже зазначалось (витрати на якість – її споживча вартість);

- соціальні – фактори впливу соціального середовища.

Отже, категорія якості інформації є багатоаспектною категорією і визначається як система частинних визначень якості інформації, кожне з яких відображає окремий її аспект.

Облікова інформація не виникає природним шляхом, а збирається і формується апаратом бухгалтерії. Обліковець виступає одиницею інформаційної системи і здійснює організацію інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку. Як одиниця інформаційної системи обліковець виконує функції джерела інформації, передавача, користувача блоків, які

передають інформацію за допомогою різноманітних механізмів зворотного зв'язку.

Моделювання інформаційного забезпечення передбачає вибір способів, які описують господарські процеси, формування цих способів, порядок документування, спосіб забезпечення облікового та контрольного процесу первинними даними, вибір програм аналітичних оцінок. На підставі проведеного аналізу нами розроблено і представлено на рис. 2 узагальнену модель організації інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку підприємства, яка передбачає формування вихідної інформації на основі обробки вхідної інформації за допомогою елементів методу бухгалтерського обліку.

В умовах застосування комп'ютерної техніки першочергового значення набувають питання ідентифікації та уніфікації облікової інформації, раціонального моделювання її потоків, групування, встановлення послідовності її інтегрування і формування, що дозволяє створити завершену інформаційну систему та забезпечує одержання необхідних зведених показників, у тому числі для складання звітності.

Важливим питанням формування інформаційного забезпечення є організація складу, структури бази даних і режиму функціонування автоматизованої бази даних [1, с. 175].

Такий підхід особливо важливий при створенні інформаційної моделі керованого об'єкта, оскільки не всі підсистеми і завдання розв'язують і впроваджують одночасно. Крім того, згаданий диференційований підхід забезпечує формування даних кожної підсистеми і окремих завдань з урахуванням потреб інших підсистем. Так, при формуванні інформаційного забезпечення комплексу завдань з обліку оплати праці враховують його вимоги при розв'язанні завдань з обліку витрат виробництва і калькулювання собівартості продукції [1, с. 176].

Режим функціонування бази даних, як відомо, включає створення банку даних і його коригування, відповіді на запити та обслуговування банку даних. Перших два режими – це ніщо інше, як формування і використання бази даних – основи бухгалтерського обліку, і саме в організації їх вирішальна роль належить працівникам обліку.

В організації відповідей на запити виділяють дані та вихідну інформацію. Далі з кожного її виду визначають постачальників і споживачів інформації, періодичність її формування.

Складові інформаційного забезпечення:

- дані, необхідні для вирішення завдань обліку;
- методи і засоби подання облікових даних;
- система уніфікованих документів;
- система і методика створення баз даних;
- інформаційна взаємодія завдань обліку;
- засоби формалізації запису даних, організації потоків облікової інформації;
- методи і засоби розподільної інформаційної системи обробки інформації;

Список літератури:

1. Кужельний М.В. Організація обліку: підручник / М.В. Кужельний, С.О. Левицька – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
2. Кундря-Висоцька О. Організація обліку : навч. посіб. / О.П. Кундря-Висоцька. – К. : Алерта, 2007. – 223 с.
3. Лень В.С. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. / В.С. Лень. – К. : ЦУЛ, 2006 – 696 с.
4. Островерха Р.Е. Організація обліку : навч. посіб. / Р.Е. Островерха – 2-ге вид. перероб. та доп. – К. : «Центр учбової літератури», 2012. – 568 с.
5. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 40 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

- інформаційна послідовність виконання завдань обліку.

У зв'язку зі зростанням потоків інформації на різних рівнях управління і потребою в отриманні інформації на робочих місцях створюють розподільні системи обробки інформації з використанням персональних комп'ютерів [1, с. 172]. До складу інформаційного забезпечення в цих умовах входять дані, необхідні для вирішення завдань обліку. До них відносять: поточні і групувальні дані про виробничо-господарську діяльність, нормативно-довідкову і вихідну інформацію, а також таку, яка надходить з інших підсистем. Особливе значення має інформаційна взаємодія між робочими місцями бухгалтера з іншими підсистемами. Інформаційні взаємозв'язки комплексів завдань обліку формуються як прямі та зворотні зв'язки. Взаємозв'язок завдань обліку з іншими підсистемами забезпечується спільною структурою кодів рахунків і об'єктів аналітичного обліку кодів структурних підрозділів, спільною нормативно-довідковою інформацією і спільною структурою інформаційних даних.

При формуванні інформації для контролю й аналізу господарської діяльності слід враховувати, що набір показників залежить, насамперед, від умов та особливостей управління тією чи іншою ланкою народного господарства.

Вирішуючи питання періодизації інформації в часі, необхідно враховувати відмінність між періодичністю надходження інформації і видачею її для користувачів. В сучасних умовах набуло поширення формування інформації на замовлення. Це означає, що інформація постійно в певні тимчасові періоди надходить, а отримують її за запитом, отже, не у визначені терміни. Щоб інформація за запитом не втратила актуальності, погоджують періоди надходження і видавання її.

Вхідна інформація для розв'язання аналітичних завдань контролю має бути максимально аналітичною. Для досягнення цієї мети з кожного завдання слід встановити рівень

Висновки і пропозиції. На підставі проведеного дослідження можна зробити висновок про те, що організація інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку є важливою складовою організації обліку на підприємстві. Разом з тим, узагальнюючи вищевикладене стосовно проблем організації інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку для отримання інформації, яка відповідає всім сучасним вимогам та джерелам інформації, слід зазначити, що існуюча методологія із забезпечення підприємств обліковою інформацією не відповідає законам ринкової економіки, а тому потрібна нова модель облікової інформаційної системи. Моделювання інформаційного забезпечення в сучасних умовах повинно передбачати вибір способів, які описують господарські процеси, формування цих способів, порядок документування, спосіб забезпечення облікового та контрольного процесу первинними даними, вибір програм аналітичних оцінок.

6. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2658-ХІІ; із змінами і доп. // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 48.
7. Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти): монографія / М.С. Пушкар. – Тернопіль : Економічна думка, 1999. – 423 с.
8. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учета / Я.В. Соколов. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 496 с.
9. Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : підручник / В.В. Сопко, В.П. Завгородній. – К. : КНЕУ, 2004. – 426 с.
10. Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект : колективна монографія у 2 т. / за ред. П.Й. Атамас. – Дніпропетровськ : «Герда», 2013. – Т. 1. – 358 с.

Качмар О. В.

Обособленное подразделение Национального университета биоресурсов и природопользования Украины «Бережанский агротехнический институт»

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБЕСПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО УЧЕТА

Резюме

Статья посвящена исследованию сущности информационного обеспечения бухгалтерского учета. Определены основные требования к информационному обеспечению бухгалтерского учета, дана их характеристика. Приведены основные источники информации для обеспечения системы бухгалтерского учета, указаны их преимущества и недостатки. Построена модель информационного обеспечения бухгалтерского учета предприятия.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, информационное обеспечение, организация учета, учетный процесс, информация, бухгалтер.

Kachmar O. V.

Separated unit of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine «Berezhansky Agrotechnical Institute»

ORGANIZATION OF THE INFORMATION SUPPORT OF ACCOUNTING

Summary

The article investigates the nature of the information support of accounting. Basic requirements for the information support of accounting are determined and their characteristics are given. The main sources of information for the support of accounting system are given and their advantages and disadvantages are shown. The model of the information support of accounting at an enterprise is built.

Key words: accounting, information support, organization of accounting, accounting process, information, accountant.

УДК 657.36

Югас Е. Ф.

Кешеля А. В.

Ужгородський національний університет

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ І КРЕДИТОРАМИ

У науковій статті надається широкий розгляд понять «дебітор» і «кредитор» як невід'ємної частини фінансово-економічної діяльності будь-якого підприємства чи організації. Глибоко досліджуються окремі аспекти обліку і контролю дебіторської і кредиторської заборгованостей як складових сучасної ринкової економіки. Вивчення цих аспектів є важливим елементом ведення успішного бізнесу. Також досліджується процес ведення розрахунків підприємств з їхніми постачальниками і боржниками як основи забезпечення стабільної діяльності будь-якого суб'єкта господарювання.

Ключові слова: облік, контроль, розрахунки, дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість.

Постановка проблеми. В наш час жодне підприємство чи організація неспроможна працювати без ведення бухгалтерського обліку. Дані бухгалтерського обліку забезпечують детальну інформацію про фінансовий стан кожного підприємства. До найважливіших факторів фінансової стабільності підприємства належить стан її дебіторської та кредиторської заборгованості.

Операції розрахунків з дебіторами і кредиторами є невід'ємною частиною фінансово-економічної діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. Вони пов'язані з надходженням та видачею грошових коштів, які являють собою основу процесу забезпечення стабільної діяльності підприємства. Тому дуже

важливо здійснювати контроль за дебіторською та кредиторською заборгованістю на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем дебіторської і кредиторської заборгованості займалися багато вітчизняних та зарубіжних науковців: Л.В. Гуцаленко, Є.П. Дедков, Г.О. Москалюк, С.Ф. Голов, М.Д. Білик, Ф.Ф. Бутинець, М.Т. Білуха, Д.М. Марченко, Г.Г. Мюллер, Р. Брейлі, С. Майерс та інші.

У працях цих науковців висвітлено цілий ряд питань із організації розрахунків з дебіторами та кредиторами. Проте проблеми системи обліку і контролю дебіторської та кредиторської заборгованості ще недостатньо розкриті.